

GARDEREN EN DE DROPPING VAN DU BOIS EN HOLVOET.

Een van de mannen van

HUBER.

moment kwam het bericht, dat ook twee personen daarbij zouden worden gedropt. Het zou gebeuren op het terrein Chimpanse van Schimmel.

BURGER
(NOL)

ken hangen. Het was onmogelijk, ze gedurende de nacht te verzamelen, de dageraad werd afgewacht, verschillende boomen moesten worden omgezaagd om de containers te bemachtigen. Er was geen tijd meer voor het transport, alles werd voorloopig onder het aardappelooft verstoppt. Zec waren Abraham du Bois, le luitenant der ~~S.A.S.~~ S.A.S. troepen en de marconist ~~Raymond~~ Raymond André Holvoet op dien morgen van 17 October te 2.55 onder Boeschoten te Garderen geland.

ABRAHAM DU BOIS.

Hij had in Alkmaar het gymnasium afgeloopen en was in de rechten gaan studeren, Hij was in 1939 als reserve officier onder de wapenen gekomen;

de verzetsbeweging in Garderen was Huber. Uit Den Haag afkomstig was hij met zijn ouders in Otterlo terecht gekomen en vandaar waren zij op 1 September 1944 geëvacueerd naar Garderen. Hij kwam eerst bij de afdeeling evacuatie en trad al spoedig toe tot de verzetsbeweging. Hij werd tot commandant gekozen en een van zijn eerste werkzaamheden was het afhale~~n~~n van wapens. Daarbij waren de mannen van de verzetsbeweging niet te spreken over de manier waarop Leonard (de candidaat in de scheikunde van Ommeren) adjudant van Piet van de Veluwe, dit had voorbereid.

Op een zelfde dag en uur waren alle onderdeelen opgeroepen om op een centraal punt wapens te ontvangen.

Het was bij de aangewezen boerderij een gedrang van Rode Kruiswagens, karren, bakfietsen en andere vehikels, dat het een wonder was, dat het niet door de Duitschers werd ontdekt.

Spoedig zouden te Garderen een andere partij wapens worden afgeworpen, op het allerlaatste

moment kwam het bericht, dat ook twee personen daarbij zouden worden gedropt. Het zou gebeuren op het terrein Chimpanse van Schimmel. Op 16 October was via Capt. King bericht gekomen, dat de dropping zou plaats hebben op de volgende dag, er zou geen slagzin meer door de radio komen, er kon op de komst van de wapens worden gerekend.

Het terrein was tijdig bemand, het vliegtuig was op tijd, het dropte tegen de wind in en twee mannen en twee manden kwamen omlaag.

Zij werden van vrij groote hoogte afgeworpen en zweefden tot aan de boschrand, een hunner, du Bois, ~~zweefde tot aan de boschrand,~~ gleed door de takken van een boom waarbij hij een lichte schram aan de lippen opliep.

Het vliegtuig zwenkte, en wierp daarop, dwars op de windrichting van veel te groote hoogte 24 containers af. De parachutes kwamen geen van alle op het terrein terecht, zij daalden boven het bosch en bleven grootendeels in de boomtak-

ABRAHAM DU BOIS

(schuilnaam MARTIEN.)

hij was een van de weinige commandanten, die zijn manschappen met hun wapens via België en Frankrijk naar Duinkerken bracht en hen in Engeland afleverde.

Hij volgde daar een speciale cursus in een opleidingskamp en werd vervolgens naar Canada gezonden om vrijwilligers te werven voor de Prinses Irenebrigade. Hij werd daar voorgesteld aan Prinses Juliana en mocht eens met haar kindertjes spelen.

Terug in Engeland was hij le luitenant geworden, opgeleid tot parachutist en op 17 September met een opdracht neergelaten bij Vechel.

Na 2 of 3 dagen werd hij gevangen genomen, hij ontvluchtte bij een transport en kwam weer bij de eigen troep terug.

Hij keerde naar Engeland terug, en werd op 17 October gedropt te Garderen.

Hij kwam omlaag met de schuilnaam Arnold, die hij veranderde in Martien.

Hij en zijn marconist Holvoet werden door Tinus (de hoofdonderwijzer J.A.van den Bovenkamp) en Nol (de aannemer Burger) naar een bunker gebracht bij het landhuis de Ruif van Oome Joop (Dr: Kruimel)

In de middag kreeg Martien bezoek van Capt. King en diens assistent Roelof, waarbij werd afgesproken, waarheen de wapens verder moesten worden gezonden.

Die avond ging Martien naar het huis van Nol, terwijl Holvoet zou logeeren bij Huber.

In de vroege morgen van 18 October stonden plotseling twaalf Duitschers voor Nol's deur voor de gebruikelijke fietsenvordering.

Barend, een koerier, die bij Nol in de kost was, stopte Martien dadelijk in een schuilplaats boven de suite-deuren.

De Duitschers kwamen boven, in de slaapkamer van Martien maar ontdekten niets.

Martien bleef de geheele morgen in het hol, daar de Duitschers nog eens terugkwamen, toen trok hij een burgerpak aan en verkeerde rustig in de huiselijke kring.

Voordat hij vertrok ruilde hij zijn prachtige Engelsche kleeren tegen wat minder opzichtige spullen. In dat mocie pak viel hij bijna nog meer op dan in uniform.

Na een paar dagen ging hij samen met een paar parachutisten onder geleide van Piet Hoekstra via W.Zandbergen te Voerthuizen naar Capt. King. Hij nam zijn revolver (een zware Colt) en een half automatische karabijn mee.

Capt. King zond hem door naar de Wester Wetering, omdat wij hier midden in het parachutistenband zaten, en na een tijdje haalde zuster Den Hartog de uniform weg. Zijn taak was het bijebrengen van de verspreide parachutisten en het voorbereiden van een crossing over de Rijn. Wij zullen Martien straks terugvinden aan de deur van de Wester Wetering.

Hij liet zijn marconist voorloopig in Garderen achter met opdracht het radiocontact met Engeland op te nemen. Op vaste uren moest hij luisteren naar zijn oproepsein " Lulu 4," en nu en dan seinde hij nuttige dingen voor de R.A.F. bv de ligging van schepen met munitie op het Ysselmeer, of berichten van Martien of van Piet van de Veluwe. Feitelijk bestaat er geen verder verband tusschen Ede en Holvoet, maar ik kan niet nalaten, ook zijn leven en lotgevallen te schetsen, omdat alles zoo samenhangt met hetgeen in onze naaste omgeving op de Veluwe voerviel.

Ook wil ik het doen om de herinnering aan dezen jongeman levendig te houden. Vermoedelijk zal niemand anders zijn lotgevallen in druk vermelden.

Raymond André Holvoet.

Hij was 20 Januari 1924 te Kortrijk in België geboren.

Toen zijn land door de Duitschers was bezet, kon hij het thuis niet langer uithouden, 13 Februari, 1941 ging hij op pad, kwam in Frankrijk, stak de Spaansche grens over en werd gevangen genomen en opgeborgen in het beruchte kamp van Miranda.

Hij zat daar van Juni 1941 tot Januari-1942. Toen werd hij door bemiddeling van den Engelschen consul losgelaten. Einde Januari scheepte hij zich in te Gibraltar en bereikte veilig Engeland, waar hij als vrijwilliger dienst deed in het Belgische S.A.S. regiment.

10 Februari 1943 werd hij gedropt in België, waar hij drie maanden werkte in de buurt van Luik. Toen ging hij naar Engeland terug en werd 8 Augustus 1944 afgeworpen bij Bourges in Frankrijk, waar hij een opdracht moest vervullen, die hem daar zes weken bond. In die tijd werkte hij bovendien samen met de maquis, in allerlei sabotage-aangelegenheden. Nadat hij terug was in Engeland kwam de gevaarlijke onderneming in Nederland. Zijn chef Majoor Blondeel aarzelde hem aan te wijzen. Het was zoe'n " ~~splendid~~ splendid boy " hij had tot nu toe geluk gehad, maar was het niet genoeg geweest? Hij besprak het met Holvoet, doch die was vol goede moed. " Mij krijgen ze nooit " zei hij en Blondeel gaf toe.

RAYMOND ANDRÉ HOLVOET

De jongen had alle moed en bekwaamheid voor deze onderneming. Zoo was hij in Garderen gedropt. Per fiets waren zij naar Huber gegaan, waar hij onder dak kwam. Huber zou voor hem een mooie schuilplaats bouwen. Achter het huis van Huber lag " de Ruif " het huis van Dr. Kruimel, dat tijdelijk was bewoond door de familie van Nispen tot Zevenaar (ontslagen burgemeester.) Huber vond Holvoet een aardige, geestige jongen, vol levenslust, die akterprettigst van zijn avonturen kon vertellen.

De Duitschers waren slecht te spreken over de slechte gang van zaken op het oorlogsterrein en zij ontdekten telkens sporen van het illegale werk.

Zij wisten dat zij bij de bevrijding van de B.S. alles te vreezen hadden zodra deze in samenwerking met de bondgenooten de strijd openlijk zou aanpakken.

Zoowel S.D. als S.S. hadden veel mishandelingen en moorden op hun geweten, zij vreesden de wraak der partisanen en zij trachtten nog zoveel mogelijk van hen uit te roeien

voordat het oogenblik van de bevrijding kwam.

Vandaar dat zij over de geheele Veluwe razzia's organiseerden. Hoe voorzichtig de mannen van de ondergrondse beweging ook waren, steeds stonden zij machteloos tegenover de ondoordachte daden van goedwillende buitenstaanders.

Ook de Ruif had een prachtige bunker, maar een van de jeugdige bewoners van de villa had bedacht, dat de schuilplaats erg vochtig was en hij had er daarom een vuurtje in gestookt.

De rook steeg nog door het geopende luik omhoog, toen plotseling een patrouille van de Feld Gendarmerie verscheen op zoek naar ondergedoken autos. Het was een domme streek van het jongemensch. Als het luik gesloten en gemakkeerd was, was de schuilplaats onvindbaar.

Nu kwamen de Duitschers dadelijk kijken wat er aan de hand was. Zij zagen onder het luik een trap en daar achter een deur.

Zij onderzochten de schuilplaats en vonden een paar handgranaten, wat wapens en een radio. Hun diagnose was, dat het een terroristen-nest was. De familie, die aan de lunch zat, vluchtte inderhaast, voordat de Duitschers het huis bereikten.

De jakhalzen lieten dadelijk een verhuisauto komen, verklaarden huis en inbedel verbeurt, laadden alles op en staken daarna het huis in brand. Daardoor was ook Holvoet, die in de onmiddellijke nabijheid was gehuisvest, verplicht op die 23e October met spoed te verdwijnen!

De B.S. had voor hem een goed adres, de boerderij van Berend Looyengoed te Houtdorp, vlak bij dat huis lag een prachtige schuilplaats.

Nu woonde Berend Looyengoed met zijn vrouw en met een ondergedoken Jodinnetje Sonja genaamd in een deel van de boerderij, die eigenlijk aan zijn vader toebehoorde.

In het andere deel woonde de vader, wiens huishouding werd bestuurd door zijn schoondochter. Deze vrouw nam het helaas niet al te nauwkeurig met de vaderlandsliefde, zij hield er een vriend op na, een oudere Duitse soldaat, behoorend tot een luisterpost aan het Sol. Dit laatste kon een storende factor worden, maar er was een nog gevaarlijker factor van geheel andere aard.

In de omgeving van Garderen opereerde een K.P. van een achttal mannen. Het was wel geen "wilde K.P." maar de mannen waren dikwijls zeer onvoorzichtig in hun handelingen, niettegenstaande alle verzoeken van Piet van de Veluwe om met hen contact op te nemen en samen te werken. De mannen, die behoorden tot de R.V.V. Voorthuizen, hadden als leden van de ploeg twee Tsechen, die uit het Duitse leger waren gedeserteerd. Zij liepen soms snachts in Duitse uniform gewapend rond. Dat kon aanleiding geven tot botsing met de andere illegalen, als deze eveneens snachts op pad waren.

Doch de ploeg antwoordde, dat zij daar niet bang voor waren, als er gevuld moest worden, zouden zij het wel het eerst doen.

Piet zag dus van de samenwerking af.

Het geeft geen hoog denkbeeld van het overwicht, dat Piet over de leden van zijn eigen "brigade" had. Immers op 4 September had Prins Bernhard het bevel over de B.S. aanvaard, van dat oogenblik af vielen alle onderdeelen onder de krijgstuicht. Zij konden door krijgswaarden ter verantwoording worden geroepen.

Deze ploeg had een schuilplaats op het terrein van zuster Jacqueline Kuyck, die in Garderen een kinderkuis beheerde. Zij had een van de verpleegden Elly, indertijd als kind geadopteerd, het meisje was nu een jaar of zestien en aangetrokken door het avontuurlijke van het geval, kwam zij natuurlijk telkens een kijkje nemen bij de mannen in de bunker.

De ploeg had herhaaldelijk bemerkt dat een jongen, Evert Bronkhorst, in de buurt van de bunker rondzwierf, en zij verdachten hem van spionage.

Toen hij daar weer een keer was geweest en wegwandelde, kwamen twee lui van de ploeg hem achterop. Een hanner was de Tsech, de andere een Hollander, beiden waren in Duitse uniform.

Zij hielden hem aan en controleerden zijn papieren. Hij had geen papieren en zei, dat hij hun het een en ander kon vertellen, dat heel belangrijk was, als zij hem loslieten. Toen vertelde hij, dat daar in de bunker partisanen zaten met wapenen.

Zij lieten hem voorloopig gaan, maar na bespreking met hun commandant besloten zij hem ter wille van de eigen veiligheid te liquideeren.

Zij voerden het uit en begroeven hem zeer slordig.

De broers van Bronkhorst begrepen wel, waar zij moesten zoeken en vonden het lijk.

Door tusschenkomst van den politiemann de Ruiters gaven zij het door aan de Feld Gendarmerie.

Dit alles was gebeurd op de avond van 26 October en in de vroege morgen van 27 October kwam de Feld Gendarmerie op de plaats, waar het lijk was gevonden.

Daar begonnen zij het onderzoek, spoedig hadden zij de schuilplaats gevonden.

De mannen van de K.P. waren echter intusschen op waarschuwing van een goedgezind politiemann gevlucht behalve Arie Schoen, die dienst deed als huisknecht in het kinderkuis.

De Duitschers, die hem niet vertrouwden, hielden hem bij het huis aan en verhoorden hem, ook Elly, die in zijn gezelschap was.

Bij dit verhoor noemde hij als afleidingsmanoeuvre de naam Looyengoed. Zij eischten, dat hij de naam van den moordenaar zou noemen. Zij drongen aan en hij zocht op een middel om te ontsnappen. Toen hij in de buurt iemand zag voorbijfietsen zei hij: "Als je de moordenaar wilt hebben, daar fietst hij."

Een seconde was de aandacht van de mannen daardoor afgeleid, hij gaf den Duitser, die tegenover hem stond een trap in de maag en voordat zij hun wapens hadden gegrepen, was hij verdwenen.

Zij stonden alleen met Elly. En zij eischten van haar, dat zij de boerderij van Looyengoed zou aanwijzen. Vermoedelijk wist zij niet dat Holvoet daar was. Zij kwamen aan de woning en verrasten Holvoet met Sonja bij een kopje koffie.

Holvoet vertelde in vloeiend Engelsch, dat hij Henderson heette, dat hij als parachutist bij Arnhem was neergekomen, hij was in burgerkleeren, die hij uit Engeland had meegebracht.

Vlakbij lag de bunker met zijn zender en de wapens van de groep Garderen. Maar zij zochten niet verder, zij waren voorloopig tevreden met de arrestatie van ~~Holvoet~~ en Sonja. en Henderson.

Zij werden overgebracht naar het politiebureau. Onderweg vluchtte Holvoet, maar hij liep tegen het gaas op, werd in de dij geschoten en opnieuw gearresteerd.

Sonja werd via Apeldoorn naar Westerbork vervoerd. Daar werd zij later door de geallieerden bevrijd.

De zaak zou misschien niet al te kwaad zijn afgelopen, als niet kort daarop de Duitscher van de luisterpost bij zijn vriendin op bezoek was gekomen. Zij was nog geheel vervuld van de emotie van de twee arrestaties, zij vertelde hem alles en zei, dat ze niet de moeite hadden genomen in de bunker te gaan kijken.

De Duitscher werd nieuwsgierig, hij wilde dat hol ook wel eens zien, en zijn vriendin had voor hem geen geheimen.

Samen gingen zij in de bunker, waar de schrik hem om het hart sloeg bij het zien van al die wapens.

Daar zat hij dus midden tusschen de terroristen, die ernaar hunkerden met hem en zijn kameraden af te rekenen.

Hij haastte zich naar de Feid Gendarmerie, het onderzoek leverde de wapens en de zender op.

Zooewel de boerderij van Looyengoed als het kinderkuis van zuster Kuyck werden daarop in brand gestoken.

En nu verscheen de geheimzinnige Henderson hun in een geheel ander licht. Hij was vermoedelijk geen gewone parachutist, maar een marconist, een S.A.S agent.

Hij werd overgebracht naar de Willem III kazerne in Apeldoorn en daar bleef hij van 27 October 1944 tot 24 Februari 1945.

Hij werd telkens verhoord door de mannen van het Sonderkommando May, dat gespecialiseerd was op spionage en radiotechniek.

Maar hij hield steeds vol, dat hij de parachutist Henderson was, Hij veinsde geen woord Hollandsch te kennen of te verstaan en bleef zijn rol nauwkezet spelen, ook toen een Engelsch sprekende Hollander bij hem in de cel werd geplaatst.

Ook bij Piet van de Veluwe probeerde men inlichtingen over hem te krijgen.

De resultaten van de verhooren werden opgestuurd naar Sturmabführer Schreider, die de hoofdleiding had in het verweer tegen de Engelsche spionage.

Toen het de S.D. te Apeldoorn te gevaarlijk werd, daar veel gevangenen te verzamelen, werd hij 24 Februari overgebracht naar het Huis van bewaring te Almelo.

Deze gevangenis stond nog geheel onder Nederlandsch bestuur. De Directeur was een geschikt man, die alles voor de politieke gevangenen deed, voor zover de strenge S.D. controle dit mogelijk maakte.

Dr. Oskam, gedetineerd arts uit Vroomshoop, verklaarde Holvoet ziek, hij bracht hem ~~gergelo~~ geregeld een lekker drankje, dat niet alcoholvrij was, hij bracht hem tabak en Engelsche boeken.

In hetzelfde Huis van bewaring zat ook van Karnebeek, burgemeester van Zwolle, die Henderson dikwijls op het spreekuur van den dokter aantrof.

De geallieerden drongen op en de S.D. besloot de gevangenen naar Zwolle over te brengen.

In de avond van 2 April werden zij twee aan twee aangeboeid, het toeval wilde dat van Karnebeek en Holvoet samen geboeid werden.

Onderweg werden de autos herhaaldelijk door de R.A.F. beschoten, dan werd halt gehouden en moesten de geboeide mannen dekking zoeken aan de slootkant. Zoo kwamen zij bij het Huis van bewaring te Zwolle aan, waar van Karnebeek en Henderson werden gescheiden, zij zouden elkaar niet terugzien.

In Zwolle berustte de leiding bij Hauptsturmführer Joseph Rauch.

De geallieerden naderden steeds meer en op 10 April kwamen twee van zijn ondergeschikten, Walter Bartels en Willy Mönlich bij hem met het voorstel, de gevangenen te verzamelen op de Veerdam aan het Katerveer en hen daar dood te schieten.

Rauch lachte hen eerst uit, maar toen zij zeiden, dat het hun ernst ~~was~~ was, en men de gevaarlijke terroristen toch niet vrij kon laten, ging hij op het plan in en zij vonden een middenweg.

Een deel zou worden vrijgelaten, een deel bleef gevangen, en de "zware" zouden aan het Katerveer worden geliquideerd.

Zoo hielden deze drie mannen hun bijeenkomst in de regentenkamer van het Huis van bewaring.

Een hunner noemde de namen der gevangenen en de beide anderen stemden door de duim omhoog of omlaag te houden.

Zij hadden flink gedronken, zij ~~lieten~~ lieten den S.D. agent Cieraad in de vergadering komen en droegen hem op nog een paar flesschen wijn te halen.

Hij vond hen reeds lichtelijk beschonken. En deze dronken ploerten beslisten op dat oogenblik over leven en dood van de ongelukkige gevangenen, die aan hun willekeur waren overgeleverd.

Ten slotte belden zij het commando May op en vroegen machtiging van het doodvonnis.

Kort daarop kwam een koeurier met de schriftelijke toestemming. Zij bleven toch altijd slaven. Zij wilden gedekt zijn door een bevel van hoogerhand. Tien mannen, waaronder Henderson waren ten doode opgeschreven. Er werd snel gehandeld want er was haast bij.

Voor de Dienststelle werd een troep van 20 man opgesteld, grootendeels bewapend met karabijnen, een enkele had een automatisch pistool, zij zouden het vuurpeloton vormen.

Commandanten waren de Untersturmführer Teegen en Dose. De anderen waren Mönlich, Ditters, Schmidt, Sischke, Reimann, Stück, Höltzer, Hart, Homann, Burg en nog een paar anderen.

Zij reden met een autobus naar het huis van bewaring, waar de tien slachtoffers met de handen op de rug gebonden, werden ingeladen. Allen begrepen wat hun lot zou zijn. Onder hen was een visscher, Lamache, een Belg. Hij fluisterde zijn medeslachtoffers toe, dat zij hun touw moesten trachten los te maken en de handen op de rug moesten houden.

Op het oogenblik, dat er op hen zou worden geschoten, moesten zij zich laten vallen en trachten te vluchten.

Inderdaad gelukte het hem, zijn touw los te maken, maar blijkbaar slaagden de anderen daarin niet. Zij reden naar het Katerveer.

De slachtoffers werden uitgeladen, en aan de waterkant op een rij gezet.

Op 2 m voor hen stonden de Duitschers, gereed om te schieten. Zij richtten hun wapen op het voorhoofd van de gevangenen.

Toen het fatale commando weerklonk, liet Lamache zich ruggelings in het water vallen en zwom weg.

De schoten knalden, de andere mannen vielen dood achterover in de rivier, de stroom voerde hun lijken mede.

Zij schoten daarop op Lamache en raakten hem in de zijde. Hij dook onder, kwam iets verder weer boven, en verschool zich in het oeverriet, tot het duister was gevallen. Zij zochten niet verder naar hem.

Toen vluchtte hij naar een boerderij, waar hij werd opgenomen.

Op 25 April dreven in de gemeente Wilsom drie lijken aan land.

Twee ervan werden herkend, het waren de lichamen van Egbert Jan Jacobb Aan het Rot, arbeider bij de spoorwegen en Aaldert Geerts, wachmeester uit Olat. het derde was het lijk van Holvoet.

De Duitschers hadden hem alles ontroofd, zijn gouden armbandhorloge, en zijn portefeuille, hij had slechts een ring behouden en zijn rozenkrans, de drie mannen werden op het kerkhof te Wilsom begraven.

De broeder van Holvoet, die later een onderzoek instelde kon hem identificeren aan zijn ring en rozenkrans.

....

Op 15 Juni 1945 gaf de Commandant van het "Belgian S.A.S. regiment" een speciale dagorder uit, gewijd aan de nagedachtenis van Raymond André Holvoet, die aan zijn kameraden tot een voorbeeld werd gesteld. Het slot van de dagorder luidde: "Vóór zijn terechtstelling kon hij nog aan een kameraad dit bericht toevertrouwen, een bericht dat ons later werd overgebracht: "Als gij de rode mutsen ziet, zeg hun, dat ik nooit heb gefaald en breng hun mijn laatste groet toe: Who dares, wins." De signaltroep mag fier over hem zijn.

HOLVOET

WHO DARES, WINS
AAN DE STOUTMOEDIGEN, DE ZEGE,

... En de groote storm voer over 't land, de vrees bekreop de harten, verbittering beet in de ztelen. Maar schoon paraat stond een jeugd en ging waar 't ideaal haar riep. Raymond vervoegt in 't geheim haar ridderlijke rangen. Is hij niet de lusterrijke belichting van Claudel's woord : * Gelooft hen niet die zeggen dat de jeugd gemaakt is om te futven , de jeugd is niet gemaakt voor 't genot maar wel voor de heldhaftigheid. . . . Geen halfheid in zijn droomen, geen halfheid in zijn trouw. Hij ging en viel voor Vorst en Volk. Gewichtige zendingen, gewaagde opdrachten, stoutmoedige luchtlanding schrikken zijn jeugd niet af. Want hij is seingever en beseft ten volle, zonder het gevaar te willen beseffen, dat vele levens en zware belangen in zijn stoere hand liggen. Dat is offer in den puursten vorm. Dat was zijn roeping die hij trouw bleef tot het uiterste : want daar kwam nu de groote dag. Alleen . . . door vijanden vervolgd, verrast terwijl hij seinen gaf. Gewond, gevangen. Geen woord verraad zal hem ontvallen. * Hij werd, zegt de dagorde, op 10 April 1945, door den vijand, die te vergeefs beproefd had zijn wil te verbrijzelen, gefusilleerd. Tot op het laatste wilde hij zijn land en zijn eenheid, waarop hij zoo fier was, dienen. . . * Zeg aan de Roode Mutsen dat ik nooit gefaald heb , luidt zijn laatste bericht aan een kameraad. Heilig woord dat schetst 'n hooge ziel. * Leder van zijn opdrachten, getuigt van hem zijn aalmoezener, zette hij in met Biecht en Communie. . . Jeugd, heldenmoed, omstraald met zieleschoon.

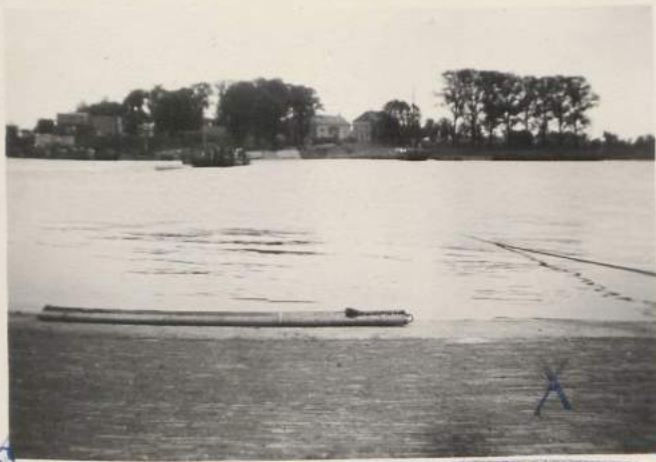
Lieve Vader, in onzekerheid en angst heeft uw hart naar mij verlangd, en mijn offer vraagt ook U een harden strijd. Toch weze uw stille smart getroost : ik deed mijn plicht, was uwer waardig. Moge mijn gave offer uw leed met fierheid omlichten.

Lieve Broer, Zuster en Bloedverwanten, en gij allen mijn beminden, die 't lange wachten griede, mijn leven was kort, maar het was edel. God riep mij vroeg, maar onze liefde sterft niet.

Voor U allen bid ik : * Wanneer het uur door U bepaald, zal komen, verleen ons, genadige en liedevolle Heer, U voor altijd te aanschouwen in de heldere heerlijkheid van uw Hemel. . . (Gebed van den vliegenier)

H. Hart van Jezus, ik betrouw op U. (300 d. afl.)

BIDPRENTJE.

DE PLAATS VAN DE TERECHTSTELLING.

ZYN GRAF IN WILSUM.

Daar deze twee personen een rol hebben gespeeld, zal ik eerst in het kort hun geschiedenis vertellen.

Abraham du Bois kwam uit een zeer orthodox kerksch gezin. Hij liep in Alkmaar het gymnasium af, en ging rechten studeeren.

Hij had de strenge tucht thuis steeds als een straf geveld en wierp alle geloof overboord.

In 1939 kwam hij als reserve officier onder de wapenen, hij was een van de weinige troepencommandanten, die zijn manschappen en materieel veilig door de debacle heenloodsten en alles in Duinkerken bracht.

In Engeland volgde hij een speciale cursus en werd daarop naar Canada gestuurd, waar hij vrijwilligers wierf voor de Irene-Brigade.

Terug in Engeland werd hij luitenant, en opgeleid tot parachutist. 17 Sept. werd hij met een opdracht afgeworpen bij Vechel.

Na 2 of 3 dagen werd hij door de Duitschers gevangen genomen, maar hij ontvluchtte en kwam bij zijn eigen troep terug.

Hij keerde naar Engeland terug en werd 16 October gedropt te Garderen.

.....

Raymond André Holvoet was Belg. 20 Januari 1924 in Kortrijk geboren. Toen zijn land door de Duitschers werd bezet, kon hij het thuis niet langer uithouden. 13 Febr. 41 ging hij op pad. Hij kwam in Frankrijk, stak de Spaansche grens over en werd gevangen genomen en opgeborgen in het beruchte kamp van Miranda.

Hij zat daar van Juni 41 tot Januari 42.

Toen werd hij door bemiddeling van de Engelsche consul losgelaten.

Hij scheepte zich Eind Januari te Gibraltar in en bereikte veilig Engeland. Daar nam hij als vrijwilliger dienst in een S.A.S. regiment.

10 Febr. 43 werd hij in België gedropt. Hij werkte daar drie maanden in de buurt van Luik. Hij ging toen naar Frankrijk terug waar hij via Engeland bij Bourges werd afgeworpen om een opdracht te vervullen, die hem 6 weken bond. Hij werkte daar samen met de maquis en deed mee aan allerlei sabotagewerk.

Daarop ging hij terug naar Engeland.

Toen kwam de gevaarlijke onderneming in Nederland. Zijn chef Majoor Blondeel aarzelde hem aan te wijzen.

Hij had tot nu toe geluk gehad, hij was zoo'n "splendid boy" maar was het nu niet genoeg geweest?

Hij besprak het met Holvoet, maar die was vol goede moed.

"Mij krijgen ze nooit" zei hij tegen Blondeel en deze gaf toe.

Zoo werd ook Holvoet als marconist van du Bois gedropt te Garderen.

Voor hun foto's zie Deel I blz 280 en 281.

.....

In de nacht van 15/16 Oct. zou de eerste dropping plaats hebben op het terrein "Chimpansee" dichtbij de woning van de bureauhouder Schimmel gelegen onder Boeschoten een buurtschap van Garderen.

Het stortregende en de mannen lagen koud en verkleumd te wachten in hun versleten plunje.

Maar het vliegtuig kwam niet en na een lange tijd wachten rukten zij in.

De volgende avond waren allen weer present.

Guis van der Mersch, die koerierde, had bericht meegebracht van Capt. King, dat het vliegtuig die nacht te 3.15 kon worden verwacht.

In het kippenhok bij Schimmel was stroo op de grond gespreid.

Daar lagen de jongens voorloopig te rusten.

Rustig waren ze eigenlijk niet. Het was de eerste keer dat hier werd gedropt.

Zou dat zomaar mogelijk zijn? Hier in de rimboe? Het was altijd een wonder, hoe zoo'n vreemd vliegtuig midden in de duistere nacht precies boven zoo'n stukje onbekend terrein verscheen.

Er werd een coördinaat van de kaart opgegeven, en als het weer niet te slecht was, als de grondmist in Engeland het opstijgen niet verhinderde, dan kwamen ze altijd keurig ter plaatse. Het was voor de jongens stof te over om van te praten in de uren, die zij wachtende moesten doorbrengen.

Uit het bericht, dat Guus meebracht begrepen ze dat het heel laat zou worden en Tinus (de hoofdonderwijzer van de Bovenkamp) ging veiligheidsshalve de vrouwen in Garderen waarschuwen, dat het laat zou worden.

Er was in die dagen zoo weinig voor nodig om onder de bevolking een paniekstemming te doen ontstaan en dus werden de vrouwen gewaarschuwd, niet zenuwachtig te worden als de mannen een beetje op zich lieten wachten.

In het kippenhok waren de jongens vol goede moed.

Nu zou hun terrein Chimpansee dus heusch met een bezoek worden vereerd.

Geleidelijk verstomde het gesprek, ze nestelden zich de een na de andere in het stroo, alleen de wacht bleef wakker en om drie uur werden allen gewekt.

Een kwartier later stonden zij op hun post op het omgeploegde afwerpterrein, waarin ze tot de enkels wegzakten.

Zij stonden er nog geen vijf minuten toen de zware bommenwerpers boven hun hoofd gonsden en du Bois en Holvoet omlaagzweefden.

Enkele minuten later cirkelde het toestel opnieuw boven het terrein en werden 24 containers afgeworpen.

Luid klapperde de wind in de parachutes. Tot in de verte werd dit geluid gehoord. Tot zelfs in de buurtschap Kolthoorn, waar de bewoners waren opgestaan om te kijken waar dat geklapper vandaan kwam.

Toen ze niets zagen en ook niets meer hoorden, gingen zij naar bed. Onder Leiding van Leonard werden de containers verzameld.

Het was volledig dag, toen alle containers onder het aardappelloof waren verstept, het was te laat om de zaak nog te transporteeren.

De containers waren van veel te groote hoogte afgeworpen, en waren daardoor zeer ver afgedreven. Verschillende waren terecht gekomen in de toppen van de boomen.

Om ze daaruit te halen moesten de boomen worden afgezaagd en toen de zaag daarbij brak duurde het een heele tijd voordat men een andere had gevonden.

Het is een wonder dat noch de voorbijgangers, noch de mannen van het Staatsboschbeheer, die daar in de buurt werkten, iets hebben bemerkt.

De jongens troffen het, dat het een druilerige regendag was, waardoor slechts weinigen op pad waren. Op andere dagen had Schimmel, de plaatselijke bureauhouder veel aanloop.

Van de groep Garderen waren aanwezig geweest: Huber (die in Dec. 44 met zijn vrouw werd gearresteerd en naar Duitschland werd getransporteerd. Gelukkig overleefde hij alles.) Verder Tinus, Berend Looyengoed, Barend Klaassen, de koerier van R.V.V., verder de jongens Jannes en Evert Born, die we later zullen terugvinden bij de tragedie van Drie. Verder de manufacturier Hendrikus Bronkhorst, Aart-Jan en Jacob, zoons van Schimmel, Piet Hoekstra een evacué uit Den Haag, Gerrit van Malkenhorst, onderwijzer aan de Prins Bernarschool, en Willem Huisman de melkrijder, die met zijn wagen de wapens moest vervoeren.

Het is een wonder, dat alles deze keer goed afliep. We zagen al dat het geklapper der parachutes tot ver in de omtrek was gehoord. Maar erger was, dat een van de containers met springstof zeer ver was afgedreven en stukgeslagen. De inhoud was gevonden door de boswachter Walet, die alles bij Schimmel inleverde en verder zijn mond hield.

Maar het grootste gevaar kwam van Duitse zijde. Bij het Sol lag een

luisterpost van de Luftwaffe. Deze post waakte nacht en dag tegen vliegergevaar.

De commandant had het heele spelletje meegemaakt, hij had het vliegtuig gehoord en de lichtsignalen gezien, die op het afwerpterrein werden gegeven, en hij had begrepen wat daar gebeurd was.

De volgende morgen ging hij naar gewoonte bij een boer in de buurt melk halen. Hij vertelde toen, dat hij had gezien dat er die nacht wapens voor de partizanen waren afgeworpen.

Gelukkig behoorden de mannen van de luisterpost tot de ouden van dagen, zij maakten zich niet meer druk over de afloop van deze verloren oorlog, zij verlangden slechts naar huis en wilden liefst niet in hun rust worden gestoord.

En daarom had de commandant het ook niet in zijn dagelijksche rapport aan zijn chef gemeld.

En nog was er een gevaar geweest, dat men pas later beseftte.

Op een paar honderd meter van het huis van Schimmel lag de boerderij van Rocsendaal. Die had een paar onderduikers. De eene zei dat hij uit Friesland kwam, de andere uit Brabant.

Ze waren daar onderdak gebracht door een man van de Garderensche verzetsploeg.

Ze hadden om half vier in de nacht buiten staan kijken en hadden de heele dropping meegemaakt.

Kort na de bevrijding bleek pas, dat deze twee mannen deserteurs waren geweest van de Hollandsche S.S.

Ook de twee parachutisten waren van veel te groote hoogte afgeworpen, waardoor du Bois (die ik verder bij zijn schuilnaam Martien zal noemen) door de takken van de boomen omlaag gleef en hier en daar schrammen opliep.

Beiden werden door van de Bovenkamp en Nol Burger naar een bunker gebracht van Dr. Kruimel (Oom Joop)

De wapens waren niet bestemd voor Garderen, zij moesten verder worden getransporteerd en daarom kwamen de volgende dag Capt. King en zijn toegevoegde Roelof op bezoek om een en ander te regelen.

De mannen werden uit hun bunker verlost, Martien ging naar Nol Burger en Holvoet naar Huber.

In de vroege ochtend van 18 Oct. stonden plotseling twaalf Duitschers voor de deur van Nol. Het was voor de gebruikelijke fietsenvordering.

De evacue Barend, koerier, die bij Nol in de kost was, stopte Martien dadelijk in de ruimte onder de vloer, boven de schuifdeuren van de suite.

De Duitschers kwamen ook boven kijken maar waren stom en zagen niets. Daar de Duitschers die ochtend nog eens terugkwamen, bleef Martien in zijn schuilplaats verstopt, waarop hij een burgerpak aantrok en verder in de huiselijke kring verkeerde.

Dat pak had wel een bezwaar, het was splinternieuw en niemand in Nederland had een nieuw pak meer over, en het was kennelijk van Engelsch maaksel.

Voordat Martien verdween ruilde hij het dus tegen een minder opvallend pak, zijn mooie pak was nog duidelijker aanwijzing dan een uniform.)

Samen met een paar andere parachutisten werd hij door Piet Hoekstra via W. Zandbergen te Voorthuizen naar Capt. King gebracht.

Voor zijn beveiliging nam Martien zijn revolver, een zware Colt mee, en een half automatische karabijn.

Het einddoel van zijn tocht was de Wester wetering te Ede, waar hij met de illegaliteit besprekingen zou voeren over het transporteren van de vele Engelsche zwervers over de Rijn naar het bevrijde gebied.

Hij liet Holvoet voorloopig met diens toestel in Garderen achter met opdracht, dagelijks te luisteren naar Code „lulu 4“

Verder maakte Holvoet zich verdienstelijk met het overseinen van belangrijke mededeelingen.c.a. de ligging van schepen met munitie op het Ysselmeer.

Er werd besloten, dat er een behoorlijke schuilplaats voor Holvoet zou worden gemaakt. Voorloopig had men de schuilplaats van Oome Joop bij diens buitenverblijf de Ruif.

Dr. Kruimel zelf woonde in Utrecht en had het huis verhuurd aan de familie van Nispen tot Sevenaer.

De Ruif lag vlak achter het huis waar Huber onderdak was gekomen (hij was evacué uit Den Haag) en in dat huis had hij ook Holvoet met diens zender opgenomen. Holvoet was een aardige, gezellige jongen, die allerprettigst van zijn avonturen kon vertellen.

De Duitschers waren zeer bezorgd over de slechts gang van zaken op het corlogsterrein, zij ontdekten nu hier dan daar de sporen van het verblijf der partisanen en zoowel S.S. als S.D. waren steeds klaar om in te grijpen.

Hoezeer de illegalen ook trachtten voorzichtigheid te betrachten, zij stonden steeds bloot aan de domme onvoorzichtige daden van goedwillende buitenstaanders.

Nu had de zoon van van Nispen tot Sevenaer bedacht, dat de bunker eigenlijk erg vochtig was en hij besloot die eens met een vuurtje droog te stoken.

Onder normale omstandigheden was de schuilplaats onvindbaar, maar nu was het luik opengezet en er kronkelde een rookwolk uit het gat omhoog.

Plotseling verscheen voor de Ruif een patrouille van de Feld Gendarmerie, op zoek naar verstopte autos.

De familie zat juist aan de lunch, toen de mannen het erf op kwamen en hun onderzoek begonnen.

Maar waar kwam die rook vandaan?

Ze keken in het gat en zagen een trap en daarachter een deur, die openstond.

Zij daalden in de schuilplaats af en vonden wapens, handgranaten en een radio.

De familie zag door het raam dit alles gebeuren.

Zij wachtten niet tot de Feldgendarmes met hun onderzoek klaar waren, zij lieten overhaast de lunch in de steek en maakten dat zij wegkwamen. Het gelukte hun inderdaad veilig te ontkomen.

De struikrovers lieten dadelijk een verhuishwagen komen, verklaarden de inboedel verbeent, laadden alles op en staken de ruif aan, die in vlammen opging.

Dat alles gebeurde voor de oogen van Huber, die daar vlakbij woonde, hij voorzag een huiszoeking in de geheele buurt en daarom moest Holvoet met zijn zender zoo spoedig mogelijk verdwijnen.

Het was hoog tijd, want de Feldgendarmerie had het gemeld aan de S.D. in Apeldoorn en we zullen dan ook spoedig de mannen van het roefcommando van Fielitz ter plaatse zien verschijnen. En zoo vertrek Holvoet op 23 October naar de boerderij van Berend Looyengood.

Daar is een nieuw drama gebeurd, dat ik afzonderlijk zal vermelden, eerst moet ik teruggkeeren naar 18 October.
